

Віталій Кімакович,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка

Науковий керівник – Олена Невмержицька,

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти,
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка

ВПЛИВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ НА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Однією з актуальних проблем сучасної освітньої галузі є підготовка майбутніх вчителів. Вона здійснюється у різних типах закладів вищої освіти та передбачає теоретичну та практичну компоненти. Від її якості безпосередньо залежить компетентність та кваліфікація педагогів, їхня готовність до праці в умовах змін та викликів.

Під час навчання студенти опановують загальнонаукові, психолого-педагогічні, фахові дисципліни, а також проходять виробничу (педагогічну) практику у школах. Досвід педагогічної діяльності є важливим для формування навичок критичного аналізу власної освітньої діяльності та професійного вдосконалення. Під час практики майбутні фахівці мають змогу повправлятися у використанні різних освітніх засобів, відпрацювати сучасні методики викладання.

Педагогічна практика є важливим компонентом професійної підготовки майбутніх вчителів. Її метою є інтеграція теоретичної підготовки з практичною діяльністю для забезпечення професійного становлення майбутнього педагога, формування його творчої, дослідницької готовності та здатності до самостійного виконання освітньої роботи. Основні завдання педагогічної практики полягають у поглибленні теоретичних знань із психології, педагогіки та фахових методик через безпосереднє практичне застосування, ознайомлення з особливостями професійної діяльності; виробленні та розвитку педагогічних умінь і навичок, необхідних для роботи в освітніх закладах; освоєння сучасних методів, форм та прогресивних технологій навчання; стимулювання творчості до педагогічної діяльності та здатності до аналізу й рефлексії [2, с. 242].

Загалом, виробнича (педагогічна) практика скерована на виконання таких функцій: дидактичної – закріплення теоретичних знань; розвивальної – удосконалення професійної компетентності, набуття практичних умінь та навичок (проведення уроків, організація виховних заходів, розробка навчальних матеріалів, використання сучасних засобів), прояви творчої активності та інноваційності (індивідуального стилю); адаптаційної – ідентифікації себе з професійною роллю вчителя, корекція уявлень про власні

можливості; дослідницької – вивчення та узагальнення передового досвіду, самоаналіз задля подальшого професійного зростання [2].

Як бачимо, під час практики забезпечуються умови для ініціативності, відповідальності та творчого ставлення до професії. Студент бачить запити, потреби, проблеми сучасної школи і розуміє необхідність пошуку відповідних рішень. Це спонукає його до інновацій. Безпосередня участь у реальному освітньому процесі знімає психологічні бар'єри перед змінами та допомагає відмовитися від застарілих стереотипів. Звичайно, обов'язковим при цьому є супровід та підтримка студентів-практикантів методистами й учителями.

Педагогічна практика дає змогу систематизувати та осмислити знання про інновації. Адже студенти спостерігають за тим як вчителі застосовують сучасні технології (змішане навчання, проєктна діяльність, формувальне оцінювання) тощо. Вони аналізують уроки, виховні заходи, інтегруючи нові ідеї. Поряд з цим опановують інноваційні уміння та навички, коли самостійно працюють з учнями, проводять заняття, бесіди, свята тощо. Так мають змогу впроваджувати нові методики, вправи, цифрові інструменти та оцінювати їхню ефективність на практиці. Іноді студенти створюють власні освітні засоби для роботи зі школярами. Таким чином вчаться критично оцінювати результати своєї діяльності, аналізувати помилки, коригувати їх, що є основою здатності до саморозвитку та постійного вдосконалення.

Готовність до інноваційної діяльності розуміємо як інтегровану характеристику майбутнього педагога, що є умовою, регулятором і основою його успішності в професії. Це здатність нетрадиційно (по новому) вирішувати проблеми сучасної особистісно орієнтованої освіти. І. Дичківська розглядає її як сукупність мотиваційного, когнітивного, креативного, рефлексивного компонентів, які взаємозумовлені та пов'язані між собою [1].

Вважаємо, що практика позитивно впливає на розвиток усіх чотирьох структурних компонентів готовності до інноваційної діяльності. У закладах вищої освіти практична підготовка забезпечує застосування, засвоєння та інтеграцію знань, необхідних для нетрадиційного вирішення проблем; дозволяє подолати страх помилок при впровадженні нових технологій, що є важливою умовою для морально-психологічної позиції інноватора. Студенти мають змогу апробувати освітні засоби і отримати зворотний зв'язок. На відміну від аудиторних занять у ЗВО, практика потребує творчого підходу до адаптації форм і методів навчання учнів під конкретний клас, предмет і ситуацію. Це розвиває здатність нетрадиційно вирішувати актуальні проблеми, адже реальний освітній процес сповнений нестандартних ситуацій (суперечок, потреб, індивідуальних проблем). А творчість та готовність до змін зумовлюють адаптацію освітнього контенту, оновлення досвіду, розв'язання проблем.

Особливу увагу слід звертати під час практики на те, щоб студенти систематично спостерігали, конспектували та критично аналізували уроки та виховні заходи; вивчали сутність та методики впровадження освітніх засобів та технологій; брали активну участь у методичних семінарах, круглих столах та дискусіях з питань застосування інновацій. Необхідно акцентувати їхню увагу на

створенні власних завдань, дидактичних матеріалів, розробок для учнів; проведенні уроків із застосуванням сучасних інноваційних технологій.

Отже, підготовка майбутніх вчителів повинна постійно вдосконалюватися таким чином, щоб випускники були компетентними та готовими до інновацій. Йдеться про фахівців, котрі мають внутрішню мотивацію, творчі здібності та практичні навички для успішної роботи в умовах постійних освітніх змін.

Педагогічна практика є сполучною ланкою між теоретичним навчанням студента та його самостійною педагогічною діяльністю. Опанування досвіду освітньої роботи, проведення занять забезпечують його перехід зі статусу «учня» до самостійного, компетентного фахівця, готового до інноваційної діяльності у сучасній школі. Така готовність є основою активної професійної позиції та однією з важливих умов якості підготовки.

Список використаних джерел

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. Київ: Академвидав, 2004. 352 с.

2. Формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності: теорія і практика: Колективна монографія / Авт. кол.: О.І. Огієнко, Т.Г. Калюжна, Л.О. Мільто, Ю.Л. Радченко, К.В. Котун. Київ, 2016. 258 с.